

ШЕСТО СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ОТЕЦ ПАИСИЙ“

<http://www.shestosu-montana.com> ⇄⇄⇄ [e-mail:info-1201034@edu.mon.bg](mailto:info-1201034@edu.mon.bg)

3400 град Монтана, бул. Патриарх Евтимий 90, тел. 096370020

СТРАТЕГИЯ

за развитие на училището
в периода 2023 – 2028 година

Стратегията е одобрена от Обществения съвет (Протокол № 2/19.10. 2023 г.), приета е с Решение № 1, взето с Протокол № 1/18. 10. 2023 г. от заседание на Педагогическия съвет и е утвърден със Заповед № РД-15-97/19. 10. 2023 г. на директора.

СЪДЪРЖАНИЕ

Увод

1. Анализ на вътрешните фактори и външните фактори и актуалното състояние на училището
2. Визия за развитието на училището
3. Водещи принципи/ценности за развитие на училището
4. Стратегически цели и специфични за институцията цели
5. Приоритетни области
 - 5.1. Качество на образованието и мерки за неговото повишаване
 - 5.2. Патриотично възпитание, формиране на национално самосъзнание и общочовешки ценности на децата и учениците
 - 5.3. осигуряване на условия за физическа активност и участие в спортни дейности;
 - 5.4. Гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование
 - 5.5. Механизъм за съвместна работа с институциите по обхващане и включване в системата на предучилищното и училищното образование на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст
 - 5.6. Предоставяне на равни възможности за обучение и/или възпитание
 - 5.7. Приобщаване на деца и ученици
 - 5.8. Противодействие на тормоза и насилието
 - 5.9. Превенция на риск от ранно отпадане от системата на предучилищното и училищното образование
6. Задачи за постигане на целите

УВОД

Стратегията за развитието на Шесто СУ “Отец Паисий“, гр. Монтана определя развитието на училище за периода 2023 – 2028 година и дефинира визия, извежда ключови области на въздействие, водещи ценности за училището, дефинира постижими стратегически и специфични цели и адекватни дейности за тяхното реализиране.

Стратегията е насочена към осигуряване на по-голяма стабилност и предсказуемост за развитието на училището на базата на задълбочен анализ на текущото състояние на

институцията и определяне на външните и вътрешните фактори, оказващи ѝ влияние.

Основна цел на предложените интервенции е осигуряване на качествено и приобщаващо образование за всички ученици, възможност за усъвършенстване и развитие на педагогическите специалисти и изграждане на съвременна и адаптирана към образователните потребности среда. Стратегията цели и определяне на ключовите партньор, както и по-ефективното планиране на задачите и ресурсите през следващите 5 години.

I. История на институцията: Шесто средно училище „Отец Паисий“ е създадено през 2016 г. След предложение на Кмета на Община Монтана и Становище на Началника на РУО – Монтана, Министърът на Министерството на образованието и науката издава Заповед № РД-14-110/7 юли 2016 г.(обн. ДВ, бр. 54/15 юли 2016 г.), на основание на която училищата VII СОУ „Проф. д-р Асен Златаров“(създадено 1981г.) и VIII СОУ „Отец Паисий“(създадено 1985 г.) се преобразуват в VI СУ „Отец Паисий“. Заповедта влиза в сила от 1 август 2016 г. Училището е известно с дългогодишните си постижения на отбора по приложно колоездене, който печели много награди на републикански и международни състезания.

II. Настоящо състояние: VI СУ „Отец Паисий“ е общинско средишно училище. В него се обучават ученици от първи до дванадесети клас от 6 населени места. Разполага с голяма сграда с 3 корпуса: учениците от всеки етап на обучение се помещават в отделен корпус. Състои се от 30 класни стаи, 5 компютърни кабинета, 3 интерактивни кабинета, кабинети по музика, технологии и предприемачество и изобразително изкуство, 2 физкултурни салона, функциониращ плувен басейн, ученически стол, актова зала, библиотека, открити спортни площадки. Предимство на училището е осигуряването на безплатен транспорт и обедно хранене на учениците, включени в групи ЦОУД.

През изминалата учебна година в училището се обучаваха 575 ученици в, от които 4 ученици със СОП са в изнесени паралелки в ЦСОП – 4 ученици в гр. Лом, 1 ученик в гр. Берковица. Формите на обучение, които се осъществяват в училището са: дневна, самостоятелна – 22 ученици, индивидуална – 2 ученици, комбинирана – 32 ученици в прогимназиален етап. Учениците бяха разпределени в 21 паралелки в общообразователна подготовка, , в 3 паралелки (VIII-X клас) се обучават ученици в професионално направление „Администрация и управление“, с професия „Сътрудник в малък и среден бизнес“, специалност „Малък и среден бизнес“ – без интензивно и без разширено изучаване на чужд език и 2 паралелки профилирана подготовка (профил „Предприемачески“ с профилиращи предмети Предприемачество, Информационни технологии, Биология и ЗО и Химия и ООС) Тенденцията е в следващите години постепенното отпадане на профилираната подготовка и замяната ѝ с професионална.

За реализиране на общата и допълнителна подкрепа в училището са назначени психолог, педагогически съветник, логопед и двама ресурсни учители, които подпомагат 27 ученици със СОП, от които двама са с множество увреждания. На една ученичка е осигурен външен специалист „рехабилитатор на слуха и говора“ от РЦПППО – гр. Монтана.

Училището осигурява целодневна организация на учебния ден, като през 2022/2023 г. са сформирани 11 групи: десет в I-IV клас и една в V-VII клас, с обхванати 230 ученици.

Общият среден успех на училището за учебната 2022/2023 година е Мн. добър 4,53.

Педагогическите специалисти и учениците се включват активно в образователни, културни, спортни и граждански инициативи, организирани на училищно, общинско, областно и национално ниво. Осъществяват се дейности, свързани както с образователната дейност, така и с широк спектър от дейностите по занимания по интереси.

Приоритет в дейността на училището е повишаване качествено на образование по всички учебни предмети и постигане на добри резултати на НВО в IV, VII, X клас и ДЗИ, които са съизмерими с резултатите на местно и национално ниво, както следва:

Резултати от НВО в 4 клас 2020/2021г.

Учебен предмет	Училищен среден резултат	Областен среден резултат	Разлика между училищен и областен резултат	Национален среден резултат	Разлика между училищен и национален резултат
БЕЛ	77,08	67,92	9,16	74,67	2,41
Математика	63,36	56,48	6,88	63,15	0,21

Резултати от НВО в 4 клас 2021/2022г.

Учебен предмет	Училищен среден резултат	Областен среден резултат	Разлика между училищен и областен резултат	Национален среден резултат	Разлика между училищен и национален резултат
БЕЛ	75,55	64,02	11,53	70,46	5,09
Математика	53,36	49,35	4,01	57,33	3,97

Резултати от НВО в 4 клас 2022/2023г.

Учебен предмет	Училищен среден резултат	Областен среден резултат	Разлика между училищен и областен резултат	Национален среден резултат	Разлика между училищен и национален резултат
БЕЛ	64,94	63,82	1,12	70,52	5,58
Математика	51,26	59,04	7,78	64,38	13,12

Резултати от НВО в 7 клас 2020/2021г.

Учебен предмет	Училищен среден резултат	Областен среден резултат	Разлика между училищен и областен резултат	Национален среден резултат	Разлика между училищен и национален резултат
БЕЛ	42,87	46,09	3,22	53,86	10,99
Математика	24,82	30,08	5,26	37,94	13,12

Резултати от НВО в 7 клас 2021/2022г.

Учебен предмет	Училищен среден резултат	Областен среден резултат	Разлика между училищен и областен резултат	Национален среден резултат	Разлика между училищен и национален резултат
БЕЛ	32,90	42,79	9,89	53,63	20,73
Математика	17,31	27,84	10,53	35,32	18,01

Резултати от НВО в 7 клас 2022/2023г.

Учебен предмет	Училищен среден резултат	Областен среден резултат	Разлика между училищен и областен резултат	Национален среден резултат	Разлика между училищен и национален резултат
БЕЛ	34,47	49,05	14,58	55,04	20,57
Математика	18,46	27,69	9,23	35,29	16,83

Резултати от НВО в 10 клас 2020/2021г.

Учебен предмет	Училищен среден резултат	Областен среден резултат	Разлика между училищен и областен резултат	Национален среден резултат	Разлика между училищен и национален резултат
БЕЛ	17,33	38,04	20,71	45,01	27,68
Математика	27,60	23,45	4,15	27,71	0,11

Резултати от НВО в 10 клас 2021/2022г.

Учебен предмет	Училищен среден резултат	Областен среден резултат	Разлика между училищен и областен резултат	Национален среден резултат	Разлика между училищен и национален резултат
БЕЛ	15,64	35,14	19,5	43,16	27,52
Математика	28,86	26,65	2,21	34,72	5,86

Резултати от НВО в 10 клас 2022/2023г.

Учебен предмет	Училищен среден резултат	Областен среден резултат	Разлика между училищен и областен резултат	Национален среден резултат	Разлика между училищен и национален резултат
БЕЛ	24,43	42,53	18,1	49,44	25,01
Математика	35,71	28,25	7,46	34,50	1,21

Причините за резултатите са комплексни. В училището преобладава голям дял на ученици от уязвими групи, които изпитаха силни затруднения при обучението в ОРЕС, което се отрази и на успеха им. През следващите години училището ще участва в проект „Успех за теб“, в който ще бъдат обхванати голяма част от учениците с обучителни затруднения и пропуски, които да наваксат изоставането си по определени предмети и работа с родители за формиране на положителна нагласа към образованието. Предвижда се всяка година провеждане на няколко пробни изпита и консултации с учениците.

В процеса на обучение особено внимание се отделя на стимулиране интереса на учениците към овладяване на книжовния български език като основна предпоставка за успешно възприемане на учебното съдържание по всички учебни предмети. Основна роля за качествената урочна работа има педагогическият екип на училището – високо квалифицирани учители, прилагащи съвременни методи на обучение и възпитание в работата си.

Удовлетворяващо е представянето на учениците на състезания и конкурси на различни нива, както и включването им в различните дейности по интереси, с които се цели учениците да получат възможност за лична и творческа изява, да се впишат в училищната среда.

Наложилният стил на екипност в работата и положителното отношение на училищното ръководство към училищния персонал, партньорството с родители и заинтересовани страни

и институции, са също фактори, които определят положителната характеристика

Стратегията за развитие на Шесто СУ“Отец Паисий“ за периода 2023 – 2028 г. отразява промените в образователната политика на Република България, но се стреми и към запазване на традиционните ценности и качество на българското образование. При изготвянето ѝ са отчетени динамиката на средата, промените в техниките и технологиите, влиянието на тези промени върху осъществяваното образование и постоянната необходимост от придобиване на нови знания и практически приложими умения.

Изпълнението на предвидените дейности ще подобри качеството на образованието и подкрепата за личностно развитие, ще повиши компетентността на педагогическите специалисти по отношение на иновативните методи на преподаване и оценяване, на приобщаване на учениците със специални образователни потребности и учениците в риск, ще направи училищната среда по-съвременна и безопасна.

Стратегия за развитие на Шесто СУ“Отец Паисий“ е разработена на основание *чл. 263, ал. 1, т. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО)* и *чл. 7, ал. 1, т. 1 от Закона за финансовото управление и контрол в публичния сектор*. В съответствие с разпоредбите на *чл. 263, ал. 4 от ЗПУО* стратегията е насочена към изпълнение на стратегически и специфичните цели в следните приоритетни области:

1. качество на образованието и мерки за неговото повишаване;
2. патриотично възпитание, формиране на национално самосъзнание и общочовешки ценности на учениците;
3. осигуряване на условия за физическа активност и участие в спортни дейности;
4. гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование;
5. Механизъм за съвместна работа с институциите по обхващане и включване в системата на предучилищното и училищното образование на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст;
6. предоставяне на равни възможности за обучение и/или възпитание;
7. приобщаване на деца и ученици;
8. противодействие на тормоза и насието;
9. превенция на риск от ранно отпадане от системата на предучилищното и училищното образование.

Съгласно *чл. 263, ал. 6 от ЗПУО* задачите за постигане на целите са планирани по години. Резултатите от изпълнението на задачите се отчитат в края на всяка учебна година.

1. АНАЛИЗ НА ВЪТРЕШНИТЕ ФАКТОРИ (СИЛНИ И СЛАБИ СТРАНИ) И ВЪНШНИТЕ ФАКТОРИ (ВЪЗМОЖНОСТИ И ЗАПЛАХИ) И АКТУАЛНОТО СЪСТОЯНИЕ

Като част от система училището се влияе от националните и регионални политики в сферата на предучилищното и училищното образование. Влияние върху средата и реализираните дейности оказват различни външни и вътрешни фактори.

Анализът на влиянието на вътрешните и външните фактори на училищно ниво е направен в контекста на историята и развитието на училището, традиционните за училището ценности – осигуряване на качествено образование и подкрепа за развитието на всеки ученик, но и при отчитане на стратегическата рамка за европейско пространство за образование – насърчаване на добрите постижения в областта на основните умения и успешното завършване на образованието от всички ученици, образование за екологичния преход, повишаване на компетентността и мотивацията.

Силни страни

Неизменен стремеж към осигуряване на качествено образование за всички ученици в училището чрез съчетаване на традиционни и иновативни методи на преподаване, ориентирани към придобиване на компетентности.

Предоставя се подкрепа за личностното развитие и усъвършенстване на учениците чрез всички предвидени възможности – допълнително обучение и консултации, занимания по интереси, преодоляване на обучителните затруднения, кариерно ориентиране, психологическа подкрепа, логопедична работа, ресурсно подпомагане.

Осигурена е възможност на за включване в целодневна организация на учебния ден на учениците от начален и прогимназиален етап.

Училището е важна част от живота на общността и е средище за запазване на българската идентичност, история и култура, представени чрез отбелязване на чествания, празници и чрез съхраняване на ритуали.

Изгражда се и се развива у учениците хуманност, граждански екологични и интеркултурни ценности.

Насърчава се здравословния живот и активния спорт и се създават условия за прилагането им в училището.

Училището развива ученическото самоуправление и партньорствата – активно си сътрудничи с обществения съвет, училищното настоятелство, институциите и неправителствени организации.

Чрез планирането на вътрешноинституционална квалификация и обучения от външни организации се дава възможност за постоянното усъвършенстване на педагогическите специалисти в училището.

Предвиждат се средства от издръжката на бюджета на училището и се привлича допълнително финансиране по национални програми и проекти за осигуряване на постоянното модернизиране на физическата среда.

С осъвременяването на технологичната обезпеченост и въвеждането на нови технологии се осигурява свободен и равен достъп до информацията както за педагогическите и непедagogическите специалисти, така и за учениците.

Ефективно се реализират дейностите по Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст и недопускане на отпадане на ученици през предходните години.

Осъществява се системен контрол върху всички аспекти от дейността на училището.

Комуникацията с родителите се извършва чрез ползване на разнообразни канали.

Дейностите се популяризират в местните медии и социалните мрежи.

- Успешно реализирани проекти за оборудване на класни стаи с интерактивни дъски и мултимедии;
- Газифицирана сграда;
- Добър сграден фонд, обзавеждане, спортна база, басейн, фитнес зала, двор 2 дка;
- Наличие на съвременна техника и компютърни кабинети;
- Разширена INTERNET мрежа;
- Библиотека с добър библиотечен фонд;
- Академия за родители;
- Умения за планиране;
- Дългогодишен опит с деца билингви;
- Въведена целодневна организация на обучение;
- Отлични условия за приобщаващо образование(психолог,ресурсен учител,педагогически съветник);
- Предстоящо изграждане и осъвременяване на материалната база,чрез планирано изграждане на СТЕМ кабинети;
- Работа по национални програми и проекти и довеждането им до по-добри резултати;
- Богат годишен календар за извънкласни дейности и календари свързани със специфични за града и региона празници и ритуали;
- Поддържане на училищен актуален сайт и facebook страница;
- Осигурено столово хранене на учениците;
- Осигурени здравословни и безопасни условия за опазване на живота и здравето на участващите в образователния процес(охрана и видеонаблюдение);
- Наличие на голяма актова зала с възможност провеждане на занятия с по-голям брой участници;
- Включване на училището със съвместна дейност с други институции (детска педагогическа стая, Дирекция „Социално подпомагане“, Общински съвет по наркотични вещества);
- Наличие на осигурен безплатен транспорт за учениците от близките населени места;
- Училището разполага с два физкултурни салона, съобразени от нуждата на съответната възрастова група;
- Наличие на вътрешен басейн, с възможност за ползване от малки и големи ученици;
- Наличие на медицински кабинет;
- Наличие на кабинети по рисуване, ТП и музика, няколко компютърни кабинети;

Недостатъчна мотивация и агресивност у учениците;

Малък процент на заинтересовани и активни родители към образователния процес;

Заминаване на семейството в чужбина без уведомяването на местните и училищни власти, което възпрепятства обучението им и задържането в училище;

Допускане на голям брой отсъствия по уважителни и неуважителни причини от учениците в гимназиалните етапи.

Недостатъчни средства за саниране на сградата и за подобряване на енергийната ефективност.

Нисък социален статус на семейства на ученици и недостатъчен авторитет на българския учител.

Възможности

Превръщане на училището в културно средище за общността.

Осигуряване на възможности за изява на учениците чрез популяризиране и включване в различни инициативи и състезания на училищно, регионално и национално ниво.

Популяризиране на добри модели и постижения на учениците и педагогическите специалисти.

Използване на разнообразни възможности, включително по програми и проекти, за продължаваща квалификация на педагогическите специалисти.

Мотивиране на учителите за квалификация и промяна на методите на преподаване за диференциация на преподаването и ориентиране към потребностите на учениците.

Намаляване на агресията и неприемливото поведение на учениците чрез участие в инициативи.

Използване на техниките и технологиите за мотивиране и привличане на учениците.

Развитие на нови партньорства със заинтересовани страни. Привличане на успешни бивши ученици в подкрепа на училищни каузи.

Сътрудничество с институциите, осигуряващи подкрепа за личностно развитие, в това число и кариерно ориентиране.

Повишаване на социалната отговорност на училището чрез активно включване в каузи на учениците, педагогическите и непедагогическите специалисти.

Прецизиране на документацията, изготвяна на училищно ниво.

Мотивиращо използване на системата за оценяване на постигнатите резултати от труда на педагогическите специалисти и допълнителното материално стимулиране на педагогическия и непедагогическия персонал.

Подобряване на образователната среда чрез участие в различни национални програми и проекти, както и чрез дейностите по инвестиционните проекти и процедури в План за възстановяване и устойчивост.

Поетапно изграждане на елементите на достъпна архитектурна среда.

Подобряване на спортната инфраструктура.

Включване в национални програми и проекти.

Заплахи

Намаляване на броя на учениците вследствие на демографски процеси и миграция.

Постоянно увеличаващата се средна възраст на педагогическите специалисти в училището и липса на правоспособни и квалифицирани педагогически специалисти по математика, информационни технологии, чужди езици и природни науки.

Намалена академична и методическа подготвеност на завършващите педагогически специалисти.

Спад на мотивацията и амбицията на учениците.

Недостатъчен авторитет на професията „учител“ за част от учениците и родителите им.

Слаба заинтересованост на част от родителите от образованието на децата им и от осъществяваните дейности и инициативи в училището.

Увеличаване на броя на учениците, които се отглеждат от роднини или в непълни семейства.

Намаляващо благосъстояние на семействата.

Увеличаване на липсата на принадлежност у учениците.

Ограничаване на възможностите за допълнително финансиране на образователните институции и преразпределение на финансиране от второстепенния разпоредител с бюджет.

Липса на достатъчно финансиране във връзка с повишаването на цените на енергоносителите.

Ограничаване на собствените приходи и приходите от дарения на училището.

Затруднения при планиране на финансови ресурси, поради разминаване на учебна и финансова година.

Проблеми, произтичащи от невъзможността за директно кандидатстване като бенефициент на средства за сградния фонд.

Внезапна поява на кризи.

Извод

Извършеният SWOT анализ показва, че въпреки подобряващата се материална среда продължаващата квалификация на педагогическите специалисти и усъвършенстване на методите на преподаване, съществуват възможности за повишаване на качеството на осъществяваното образование и предоставяната подкрепа за личностно развитие на учениците.

Изграждането на сплотена училищна общност ще повлияе положително на проблеми, свързани с мотивацията, екипната работа, отсъствията, образователните резултати.

Нормативната уредба посочва родителя като равностоен участник в образователния процес, но все още привличането и ефективното сътрудничество с част от родителите е предизвикателство пред екипа.

Успешен подход за решаване на възникващите проблеми е търсенето на сътрудничество в училището и извън него със заинтересованите страни и обществените организации.

2. ВИЗИЯ ЗА РАЗВИТИЕТО НА УЧИЛИЩЕТО

Осигуряване на качествено образование и подкрепа за развитието и успеха на всеки ученик в сътрудничество с родителите, подпомагани от институциите и заинтересованите организации. Запазване на традиционните ценности и прилагане на образователни методи, които изграждат компетентни млади хора с потенциал за бъдеща реализация в променяща се среда, способни и мотивирани да работят за напредъка на България.

3. ВОДЕЩИ ПРИНЦИПИ/ЦЕННОСТИ ЗА РАЗВИТИЕ НА УЧИЛИЩЕТО

Формулирайки ценностите за развитието на училището ние се водим от принципите на демократичния образователен модел, но едновременно с това се стремим да запазим традициите и качеството на българското образование. Нашите ценности са изградени във времето и са формирани от учителите и учениците.

Ориентираност към личността е нашият водещ принцип. Отчитайки колко уникален е всеки човек ние се стремим да индивидуализираме предоставяното образование и подкрепа и да намерим път към всяко дете.

Равен достъп за всеки ученик, като се осигури качествено образование, отговарящо на нуждите и способностите му.

Взаимно уважение, равнопоставеност и лична свобода са основа на отношенията и действията на всички членове на училищната общност. Ние вярваме, че свободата се осъществява в рамките на ненарушаване на чуждите права и неприкосновеност и трябва да гарантира собствената и чужда безопасност.

Естественият стремеж за учене е заложен у всеки човек и се проявява в условия на свобода, а училището трябва да я осигури и гарантира за учениците.

Плуралистично учене – ние вярваме, че човек учи отвсякъде, по всяко време и по различни начини. Това определя разнообразието от средства и методи, които прилагаме, за да постигаме образователните цели, които си поставяме. Етап от пътя към е личният опит и грешката, които се допускат в процеса на учене.

Училището подкрепя, развива и стимулира **сътрудничеството между учениците**, а не конкуренцията на всяка цена между тях.

Въвеждане на нови техники и технологии, което ще даде възможност за прилагане на разнообразни методи на преподаване, ще динамизира процеса на учене и ще направи учениците активни участници.

Запазване на традициите е важно за нас, защото ние вярваме, че пазейки ценностите, уменията и практиките, които отразяват същността ни, можем да стигнем навсякъде, без да загубим себе си и пътя.

4. СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ И СПЕЦИФИЧНИ ЗА ИНСТИТУЦИЯТА ЦЕЛИ

4.1. Повишаване на качеството на предоставяното образование, формиране и развитие на ключовите компетентности и на умения за живот и работа в променяща се среда

Ориентация на осъществяваното образование към придобиването на ключови компетентности.

Повишаване на резултатите от обучението на учениците.

Подобряване на резултатите на училищно ниво на външните оценявания.

Осигуряване на възможност на учениците за участие в олимпиади и състезания.

Осигуряване на целодневна организация на учебния ден за учениците в начален и прогимназиален етап.

4.2. Осигуряване на условия за подкрепа и личностна изява на учениците

Насочване на осигуряваната подкрепа към специфичните образователни потребности на учениците.

Предоставяне на възможност за изява на учениците чрез включване в различни дейности по интереси.

Дейности за подкрепа на талантиливи ученици за участие в олимпиадите и състезанията.

Осигуряване на качествено допълнително обучение на нуждаещите се ученици.

Осигуряване на условия за физическа активност и участие в спортни дейности.

Кариерно консултиране на учениците при завършването на степен или етап.

Създаване на подкрепяща среда и подобряване на достъпността на архитектурна среда.

4.3. Осигуряване на квалификация на педагогическите специалисти, подпомагаща адаптацията им към промените в училищното образование

Включване на педагогическите специалисти в обучения за активни методи на преподаване.

Обучения за подобряване на дигиталните компетентности.

Квалификация на педагогическите специалисти за прилагане на иновативни методи на преподаване.

Обучение за STEM преподаване.

Квалификация за осъществяване на педагогическо взаимодействие в съответствие с принципите за устойчиво развитие.

Включване на ръководния екип в иновативни методи за управление на училището.

4.4. Прилагане на иновации в осъществяваните образователни дейности и изграждане на съвременна среда

Въвеждане на иновативни педагогически практики за повишаване на осъществяваното образование.

Прилагане на иновативни методи за придобиване на умения за професионална и житейска реализация.

Осъществяване на партньорства с училища, развиващи и прилагащи иновации.

Изграждане на иновативна физическа среда и адаптирането ѝ към прилагането на иновативни методи.

4.5. Патриотично възпитание, формиране на национално самосъзнание и общочовешки ценности на децата и учениците

Патриотично възпитание и формиране на национално самосъзнание.

Формиране на общочовешки ценности и европейска принадлежност.

4.6. Модернизиране на средата, техниките, технологиите и използваните дигитални ресурси

Модернизиране на средата в съответствие със съвременните изисквания за компетентностно ориентирано образование.

Оборудване на класните стаи и кабинети за прилагане на дигитални ресурси в обучението и внедряване на нови дигитални технологии.

Модернизиране на спортната инфраструктура на училището.

Изграждане на STEM център и STEM кабинети.

Участие по програми и проекти за модернизиране на физическата среда в училище.

4.7. Превенция и намаляване на агресията и тормоза, недопускане на дискриминация и форми на неприемливо поведение от учениците

Оказване на психологическа и педагогическа подкрепа за учениците и родителите.

Включване на учениците в дейности за намаляване на агресията и тормоза и недопускане на дискриминация.

Споделяне на успешните училищни политики за превенция и намаляване на агресията и тормоза и недопускане на дискриминация.

4.8. Създаване на сплотена училищна общност и развитието ѝ във времето

Подобряване на взаимодействието с родителите и привличането им като активен участник в образованието на децата им.

Дейности за изграждане на активен ученически съвет.

Ефективно сътрудничество с общественния съвет и училищното настоятелство.

Осъществяване на партньорства с неправителствени организации и културни институции.

4.9. Гражданско, здравно и екологично възпитание и дейности за устойчиво развитие

Обучение, ориентирано към формиране на знания и умения за здравното образование и здравословното хранене.

Обучение по безопасно движение по пътищата и за защита от пожари, бедствия и извънредни ситуации.

Изграждане на екологична култура и навици за разделно събиране на отпадъци.

Придобиване на компетентности за прилагане на принципите за устойчиво развитие.

Развитие на физическа активност и различни видове спорт.

5. ПРИОРИТЕТНИ ОБЛАСТИ

5.1. Качество на образованието и мерки за неговото повишаване

Стратегическа цел на училището е повишаване на качеството на предоставяното образование. За реализацията на тази цел са разработени мерки, съобразени със спецификата на институцията. Мерките целят непрекъснато подобряване на условията и разработване на ефективна училищна система за осигуряване на качеството на образованието.

Предвидените мерки са съобразени с принципите и изискванията към институциите за усъвършенстване на процесите за управление на качеството, с националните и регионалните приоритети и със *Стратегическа рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021 – 2030)*.

При изготвянето на мерките е следван подход, при който са оценени благоприятстващите фактори и резултатите на различни нива. За да бъде ефективен моделът ще бъде следван цикличен подход със следните фази: планиране на мерки и дейности, изпълнение, проверка на постигнатите резултати и корекционни действия по отношение на мерките и дейностите за тяхното изпълнение.

Качеството на образованието в училище се осигурява при спазване на следните **принципи**:

1. Подход, ориентиран към постигане на образователни резултати;
2. Фокус върху потребностите и възможностите на учениците;
3. Постоянство на целите на училището;
4. Лидерство;
5. Предоставяне на възможности за развитие и участие на учениците и педагогическите специалисти;
6. Непрекъснато обучение, иновации и усъвършенстване;
7. Развитие на партньорствата;
8. Приемственост на политиките и постиженията;
9. Ефективно разпределяне, използване и управление на ресурсите;
10. Социална отговорност

Целите, които си поставяме са:

1. Повишаване на качеството на осъществяваното обучение в училището;
2. Образователен напредък и подобряване на индивидуалните резултати на учениците;
3. Повишаване на резултатите на училището на външните оценявания.

За постигане на целите се реализират **мерки в няколко направления**:

1. Мерки, свързани с педагогическите специалисти:

- 1.1. Повишаване на квалификацията на педагогическите специалисти чрез включване в обучения по приоритетните области и провеждане на вътрешноинституционална квалификация, насочена към качествено образование.
- 1.2. Подобряване на предварителната подготовка на учителите и планирането за учебните часове.
- 1.3. Повишаване качеството на обучение чрез прилагане на различни методи и форми на преподаване с акцент към активно учене и развитие на ключови компетентности.
- 1.4. Използване на различните видове оценяване и разнообразни форми за проверка на компетентностите на учениците.
- 1.5. Развитие на компетентностите за ефективна комуникация с учениците.
- 1.6. Включване на учителите в мрежи за обмен на знания и идеи.
- 1.7. Подобряване на взаимодействието с родителите.

2. Мерки, свързани с учениците:

- 2.1. Превръщане на ученика в активен участник в образователния процес.
- 2.2. Проследяване на процеса на научаване чрез търсене на обратна връзка от учениците във всеки час.
- 2.3. Изграждане на правила в класната стая, които ще дадат възможност за по-ефективна работа и усвояване на учебното съдържание.
- 2.4. Осигуряване на консултации и допълнително обучение на учениците.
- 2.5. Развитие на компетентности в сферата на гражданското, здравното и интеркултурното образование.
- 2.6. Намаляване на броя на отсъствията по уважителни и неуважителни причини.
- 2.7. Мотивиране на учениците за участие в състезания, олимпиади и други училищни и извънучилищни инициативи.
- 2.8. Включване на учениците в дейности за целодневна организация на учебния ден.
- 2.9. Осигуряване на възможност за образование в различни форми на обучение.

3. Мерки, свързани с училището:

- 3.1. Анализ на резултатите от обучението през различните периоди и от външните оценявания.
 - 3.2. Подобряване на физическата среда.
 - 3.3. Осигуряване на STEM обучение.
 - 3.4. Осигуряване на условия за ежедневно използване на електронни ресурси в учебните часове.
 - 3.5. Предоставяне на възможности за използване на разнообразни дидактически средства и материали, които да направят образователния процес интерактивен.
 - 3.6. Провеждане на пробни външни оценявания за запознаване на учениците с формата на изпитите.
 - 3.7. Провеждане на открити уроци.
 - 3.8. Предоставяне на възможност за включване в разнообразни форми за извънкласни дейности.
 - 3.9. Участие в училищни, общински, национални и международни програми и проекти.
 - 3.10. Активно взаимодействие с ученическия съвет, обществения съвет, с неправителствени и културни организации и др.
 - 3.11. Ефективна комуникация с родителите.
 - 3.12. Контролна дейност с акцент върху педагогическия контрол.
 - 3.13. Повишаване на мотивацията и инициативността на всички участници в образователния процес чрез въвеждане на система от материални и морални стимули.
 - 3.14. Популяризиране на постиженията на учениците и педагогическите специалисти.
- Мерките за подобряването на качеството се реализират чрез дейности по оперативните

цели.

5.2. Патриотично възпитание, формиране на национално самосъзнание и общочовешки ценности на децата и учениците

Патриотичното възпитание е част от процеса за формирането на личността. Ценностната система на човека се изгражда чрез възпитание, възприемане и спазване на обществените норми на поведение. Във време, в което ценностите на много хора са изместени и те няма точни ориентири, ролята на училището за патриотичното възпитание на децата и учениците е още по-отговорна и важна. Патриотичното възпитание е в основата на формирането на национално самочувствие и идентичност.

Безспорен ангажимент на училището е запознаване на учениците с историческите успехи, приноса на българите в науката, в културата и в спорта.

За нас отбелязването на традиционни празници не е част от дейностите само в началния или прогимназиалния етап, въпреки че приобщаването на учениците в по-горните класове е по-трудно. Един от начините това да бъде постигнато е съществуването на училищни ритуали, които се съхраняват и предават.

Аспектите, в които са насочени взаимодействията за патриотично възпитание, са част от възпитателната стратегия:

- Формиране на позитивно отношение към историята на българската нация на базата на историческо знание и уважение към традиции, ритуали и обичаи;
- Формиране на национално самосъзнание, национална идентичност, национално самочувствие, национална гордост, национално достойнство;
- Информирание за научните, културните и спортните постижения на представители на българската нация;
- Участване в дейности, свързани с почитане на българската история, култура и образование;
- Организиране и провеждане на дейности по посока на синергия между националната и европейската идентичност.

Голяма част от тези взаимодействия се осъществяват в общообразователните учебни предмети, като това е най-изразено в обществените науки и гражданското образование. Важна роля за патриотичното възпитание има и часът на класа. Посещенията на кино, театър и спортни събития са част от стимулиращите мерки за учениците и отговорност на класните ръководители е тези възможности да бъдат пълноценно оползотворявани.

Патриотичното възпитание е част от времето за проектни и творчески дейности за учениците от I до III клас. Дейности с такава насоченост се планират при организирането на училищните екскурзии, провеждани в учебно и извънучебно време. Искаме нашите ученици да опознаят красотата на България, да посетят най-важните географски, исторически и културни забележителности и да видят многообразието на родината ни.

Посещението на географски, исторически и културни забележителности е само част от дейностите за формиране на национална принадлежност и гордост. В това отношение националните програми с модули, свързани с темата, са от изключителна важност и увеличават капацитета на училището за постигане на резултати в областта.

В проектните дейности също се поставя акцент на патриотичното възпитание. Включването по европейски програми дава възможност да представим нашата идентичност, култура, история и постижения на нашите партньори, но и да се запознаем с характерното за техните страни. Вярваме, че само ако познаваме добре собствената си идентичност, бит и традиции можем да оценим кои сме в същност и да бъдем достойни европейци.

За осъществяването на патриотичното възпитание училището си сътрудничи с Регионалното управление на образованието, общинската администрация, училища партньори, културни институции и спортни клубове, както и с отделни личности.

5.3. Осигуряване на условия за физическа активност и участие в спортни дейности

Физическата активност, здравето и качеството на живот са тясно свързани. Важната роля, която физическата активност има за цялостното влияние върху живота и здравето на човека, се отчита на национално и европейско ниво.

Традиционно децата и учениците участват в различни видове физическа активност – играят игри и практикуват различни спортове. През последните години новите модели на развлечение (компютри, мобилни устройства, социални мрежи) все повече набират популярност. В резултат от това физическата активност на младите хора спада и голяма част от тях имат наднормено тегло или дори затлъстяване.

Като ключов участник при определянето на политики в сферата на здравеопазването и здравословния начин на живот Световната здравна организация препоръчва най-малко 60 минути извършване на физическа активност дневно от децата и младите хора.

Отчитайки времето, което учениците прекарват в училище, осигуряването на физическата им активност е отговорност и основен ангажимент на училището. Нашата цел е осигуряването на възможности за спорт във времето в училище, но и включване в училищни инициативи целящи повишаване нивото на физическа активност извън рамките на учебния ден.

Стратегии за насърчаване на положителното отношение на учениците към физическата активност в училището са:

- Създаване на дейности, свързани с физическа активност, които са забавни и имат за цел учениците да се чувстват добре, да добият увереност и да се забавляват.
- Инициране на дейности, които да провокират учениците да станат по-активни физически и да поддържат тази физическа активност през целия ден, а не само докато са в училище.

- Създаване на среда, в която учениците са насърчавани да развиват своите спортни умения и да постигнат най-доброто, на което са способни.
- Създаване на програми, които да насърчат учениците да станат по-активни физически и да поддържат това през целия ден, а не само докато са в училище;
- Осигуряване на възможности за изпробване на широк набор от дейности, включително такива, които биха били по-приятни за ученици, които не са ориентирани към спорта, напр. танците.
- Оценяване на дейностите, за да се гарантира, че са подходящи за развитието на децата и използват подходящи методи, включително и такива, свързани с отчитане на постиженията и прогреса.

Важно е учениците да бъдат поощрени да поемат отговорност за тяхното участие във физически дейности. Това може да бъде постигнато като им се даде шанс да изберат сами спортните дейности, в които биха искали да участват. Този елемент на избор е изключително важен, за да могат учениците да помогнат в очертаването на техните предпочитания, идентифициране на бариери пред участието им и предлагане на промени, които да повишат и задържат високи нивата на активност. Цел на училищното ръководство е привличане като посредник в дейността на ученическия съвет. С разработването и провеждането на анкети сред учениците от различните етапи и степени ще бъдат идентифицирани интересите им и ще се направят съответните стъпки за развитие на предпочитаните от тях спортни дейности.

Не на последно място училището си поставя за цел да поддържа безопасни и модерни физкултурен салон, площадки и спортни съоръжения. Отчитайки бързото амортизиране на спортните зони и уреди наш приоритет е отделяне на финансиране от бюджета на училището, но и постоянно търсене на допълнително финансиране по национални и регионални програми и проекти за поддържане на спортната инфраструктура.

5.4. Гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование

Гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование са взаимно свързани и формират интердисциплинарен комплекс, насочен към придобиване на социални, граждански и интеркултурни компетентности и на компетентности, свързани със здравето и поддържането на устойчива околна среда.

Гражданското образование е насочено към формиране на гражданско съзнание и граждански добродетели и е свързано със знания за устройството на демократичното общество, за правата и задълженията на гражданина и с умения и готовност за отговорно гражданско поведение.

Здравното образование е насочено към развитие на умения за създаване или поддържане на здравословен стил и условия на живот и за доброволното адаптиране към

поведение, благоприятстващо здравето.

Екологично образование е насочено към формиране на екологична култура, екологично съзнание и екологично поведение в тяхната взаимна връзка с оглед познаване на екологичните закони, защита, подобряване, управление и разумно използване на природните ресурси, както и опазване на природната среда и на екологичното равновесие.

Интеркултурното образование е насочено към усвояване на знания за различни измерения на културните идентичности и за основни характеристики на интеркултурните отношения, формиращо позитивно отношение към разнообразието във всички области на човешкия живот, както и умения и нагласи за конструктивни взаимодействия в мултикултурна среда.

Целите на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование са:

- изграждане на автономна личност, която отстоява общочовешките ценности, демократичните принципи и човешките права, познава институциите на демократичното общество, приема различията, цени своята културна идентичност, взема самостоятелни решения и носи отговорност за тях;
- функциониране на училището като институция, възпитаваща в демократични ценности, насърчаваща инициативност, отговорност, солидарност, утвърждаваща устойчива, включваща, демократична и здравословна среда, свободна от агресия, изграждаща и поддържаща позитивен психологически климат и създаваща позитивна образователна среда за диалог.

Гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование се реализира:

- интегрирано в обучението по образователните направления;
- интегрирано в допълнителни форми на педагогическо взаимодействие – в часа на класа, в заниманията по интереси в рамките на целодневна организация на учебния ден, в рамките на дейностите по обща подкрепа за личностно развитие, в извънкласни и извънучилищни форми на работа, включително по програми и проекти;
- чрез самостоятелен учебен предмет гражданско образование.

Задачите, които си поставя училището при реализирането на дейностите са изграждане на общност, патриотично възпитание, възпитание в дух на толерантност и интеркултурен диалог, изграждане на здравна култура, екологично възпитание и познаване на принципите на устойчивото развитие, развитие на финансовата и правната грамотност на учениците, превенция на насилието.

Важно за гражданите на XXI е да познават основните човешки права и свободи, да познават институциите и дейността им, както и основните механизми, по които съвременната демокрация функционира. За активните хора е важно да могат да формират мнение на базата на обективна информация, от която да отсеят фалшивите новини, които ежедневно ни заливат. Това от своя страна е свързано с умения като логическо и

критическото мислене, които училището трябва да развива. Важен елемент от възпитаването на гражданска активност е предприемането на действия за решаването на проблеми в обществото, изразяващо се както във включването в инициативи, така и в организирането им. По този начин се възпитава и изгражда индивидуална отговорност за нашия собствен живот и промяната на средата около нас.

Поставяме акцент и върху безопасността на движението по пътищата и действия при бедствия и аварии и оказване на първа помощ, защото развитието на тези базови умения прави учениците по-съпричастни и отговорни, но в критична ситуация може да се окаже умение, което спасява човешки живот.

Оперативните цели, които училището определя като водещи за осъществяването на гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование, са:

- Възпитаване на гражданска активност и толерантност;
- Безопасно движение по пътищата и защита при пожари, бедствия и извънредни ситуации;
- Екологично възпитание и изграждане на здравна култура.

5.5. Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст

Дейности за предотвратяване на отпадането на ученици се осъществяват в училището в продължителен период от време, но през последните години училището изгражда последователна политика за постигане на максимален обхват и ефективно включване на учениците в образователния процес.

Процесът обхваща различни аспекти от функционирането на институцията и изисква целенасочени усилия от всички педагогически и непедагогически специалисти. Целите, които си поставихме с влизането в сила на *Постановление № 100 от 8 юни 2018 г. за създаване и функциониране на механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст* и които продължаваме да поддържаме са:

Създаване на добри условия и организация на образованието на учениците, подлежащи на задължително училищно образование. Съвременната и подкрепяща физическа среда е от важно значение учениците да се чувстват комфортно и институцията да бъде не само място, където те учат, но и за отдих и за социални контакти. Да се направи училището привлекателно за учениците не е клише, а цел, която допринася за приобщаването им.

Без съмнение друга не по-малко важна част от дейността е **планирането и**

реализацията на дейности за подкрепа за личностно развитие на учениците. Най-непосредственото е сформиранието на различни клубове по интереси. Процесът се предхожда от провеждане на анкети относно предпочитанията и талантите на учениците. Стремим се да оползотворим всички съществуващи възможности за организиране на дейности по интереси, които се финансират както от бюджета на училището, така и по програми и проекти. Особено важно е включването в такива клубове на учениците с ниска мотивация, които често се превръщат в аутсайдери и отпадат от образователната система. Организирането и провеждането на дейности в извънучебното време също влияе положително на връзката с училището.

Изграждането на ефективни модели на взаимодействие между училището и семействата за активно включване в процеса на образованието на родителите също допринася за ограничаването на негативните процеси, водещи до отпадане на ученици. Въпреки че понякога комуникацията е много затруднена, спазването на принципи като уважение към всеки родител, независимо от различните гледни точки и социален статус, постоянна връзка и информиране относно развитието на детето му, създаване на условия за участието на родителя в различни образователни взаимодействия – образователни, спортни, екологични, културни дейности, екскурзии, дейности за кариерното ориентиране и други.

За да се гарантира успеха на дейността по обхващане, включване и предотвратяването на отпадането е важно **сътрудничеството с институциите, които имат непосредствени ангажменти по Механизма**, но и с организации, които могат да повлияят на ученика, семейството или обкръжението му. Съвместни дейности с регионалното управление на образованието, община, районното управление към МВР, дирекция „Социално подпомагане“ са необходими във всеки случай, когато мерките на училищно ниво не водят до подобряване на посещаемостта. Партньорства с читалището и библиотеката, спортни клубове, културни институции, неправителствени организации и фирми също са важни за въздействие върху учениците с ниска мотивация.

Процесът на проследяване на посещаемостта е важен за своевременното идентифициране на проблем за конкретен ученик. Съществуващата практика за ежедневно контролиране от класните ръководители и своевременно уведомяване на педагогическия съветник/медиатора за изясняване на причините за отсъствие на ученик, за когото не е подадена предварителна информация, дава възможност за адекватна и навременна реакция от училището и семейството и не позволява възникнал проблем да ескалира.

Ролята, която **класните ръководители** имат за предотвратяването на проблемната посещаемост, а оттам и за риска от отпадане, е безспорна, тъй като те са хората, които най-често и непосредствено комуникират с учениците от паралелката и родителите. Те първо могат да установят зараждането на проблем и да приложат адекватните мерки за решаването му.

Предприемането на своевременни действия за преодоляване на проблемното поведение на ученици, включително налагане на санкции, също има своето въздействие за

ограничаване на отсъствията.

За осъществяване на дейностите по механизма на училищно ниво са определени двама представители в екипи за обхват за кв. Кошарник и с. Студено буче и с. Войници. Техен ангажимент е иницирането на действия на включените в екипа участници от различни институции, в зависимост от конкретния случай. На училищно ниво е определен и администратор за работа с Информационната система за реализация на механизма „Посещаемо и безопасно училище“, който проследява данните за учениците в риск и тези, за които следва да бъдат предприемани действия от екипа за обхват. Администраторът отразява с системата данните от извършените обходи и определените мерки.

Създаването на организация и осъществяването на контрол от страна на училищното ръководство по изпълнение на функциите на педагогическите и непедагогическите специалисти във връзка с ограничаване на отсъствията и предотвратяване на отпадането е от ключово значение за успешното осъществяване на дейността.

В зависимост от причините за проблемна посещаемост, риск от отпадане или отпадане от образователната система на учениците се предприемат мерки, насочени към:

- Мотивиране, консултиране и подпомагане чрез дейности за приобщаване на учениците с проблемна посещаемост, от непълни семейства, от уязвими групи или със специални образователни потребности.
- Осъществяване на връзки с родители на учениците, които се отглеждат от бабите и дядовците си, информирането им за образователни или поведенчески проблеми.
- Мотивиране на децата, чиито родители не са ангажирани в достатъчна степен с образованието им, да посещават дейности за целодневна организация на учебния ден.
- Предоставяне на финансово или друго материално подпомагане на ученици от социално слаби семейства.
- Сътрудничество с отдел „Закрила на детето“ в случай на установен риск за ученик.

5.6. Предоставяне на равни възможности за обучение и/или възпитание

Предоставянето на равен достъп до качествено образование и приобщаване на всяко дете и на всеки ученик е регламентирано в *Закона за предучилищното и училищното образование*. Осигуряването на равни възможности на децата и учениците е във фокуса на стратегическите документи в сферата в т.ч. и чрез приетата през 2022 г. *Национална стратегия на Република България за равенство, приобщаване и участие на ромите (2021 – 2030)*.

В училището е създадена среда, в която безпроблемно общуват представители на различни култури. Интеркултурно образование се осъществява във всички видове училищна подготовка по учебните предмети, както и в часовете на класа. Изграждат се положителни нагласи към включващо обучение в участниците в образователния процес – учители,

ученици и родители.

Осигуряването на качествено образование, съобразено с интересите и индивидуалните потребности, и възможност за личностна и професионална реализация независимо от произхода на учениците, е осмислена цел на училището. **Принципите**, които са водещи за дейността в Шесто СУ „Отец Паисий“, са:

- Равнопоставеност и недопускане на дискриминация;
- Равен достъп до образование и приобщаване на всеки ученик;
- Съхраняване на етнокултурното многообразие.

Реализацията на принципите се осъществява чрез дейности по **оперативните цели**:

- Съхраняване и развиване на културната идентичност на учениците от етническите малцинства.
- Осъществяване на интеркултурно образование.

За реализирането на тези цели училището търси подкрепата на семействата, на институциите и на различни неправителствени организации.

5.7. Приобщаване на деца и ученици

Интеграцията и приобщаването са важен аспект от образователните политики на Европейския съюз, както и от националните стратегическите и нормативните документи в сферата на предучилищното и училищното образование. *Законът за предучилищното и училищното образование* регламентира приобщаващото образование като неизменна част от правото на образование.

Наредбата за приобщаващото образование определя приобщаващото образование като процес на осъзнаване, приемане и подкрепа на индивидуалността на всяко дете или ученик и на разнообразието от потребности на всички деца и ученици чрез активиране и включване на ресурси, насочени към премахване на пречките пред ученето и научаването и към създаване на възможности за развитие и участие на децата и учениците във всички аспекти на живота на общността.

Стратегическа рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021 – 2030), приета през 2021 г., е синхронизирана със стратегически документи на глобално и европейско ниво и представя визия за висококачествено, приобщаващо, ценностно-ориентирано и продължаващо през целия живот образование, обучение и учене. В нея са поставени цели за приобщаване на всеки етап от образованието, свързани с:

- Прилагане на приобщаващи модели за адаптация и плавен преход между отделните етапи и степени на образование;
- Използване на образователни платформи и споделяне на ефективни модели в подкрепа на висококачествено и приобщаващо образование и обучение;

- Системно кариерно ориентиране и консултиране на учениците във всеки един етап на обучение за откриване на професионалните им интереси.

Ефективното включване, трайното приобщаване и образователната интеграция е и една от приоритетните области на Стратегическа рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България.

Основна цел на осъществяваното образование е интелектуално, емоционално, социално, духовно-нравствено и физическо развитие и подкрепа на всеки ученик в съответствие с възрастта, потребностите, способностите и интересите му.

Отчитайки стратегическите и нормативните регулации, целите, които се поставят на училищно ниво, са:

- Индивидуализация на осъществяваното образование в съответствие с образователното равнище и потребностите на учениците;
- Своевременно установяване на обучителни затруднения и адекватна интервенция на педагогическите специалисти за преодоляването им;
- Развитие на потенциала за личностно развитие на всеки ученик, както и успешна реализация и социализация;
- Приобщаване на ученици с поведенчески отклонения и разстройства.

Осигуряваната подкрепа е обща и допълнителна.

Осигурявана **общата подкрепа** за личностно развитие включва:

- екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти;
- допълнително обучение по учебни предмети;
- допълнително консултиране по учебни предмети;
- кариерно ориентиране на учениците;
- занимания по интереси;
- библиотечно-информационно обслужване;
- грижа за здравето;
- осигуряване на общежитие;
- поощряване с морални и материални награди;
- дейности за превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;
- дейности за превенция на обучителните затруднения;
- логопедична работа.

Допълнителната подкрепа за личностно развитие се предоставя на ученици със специални образователни потребности, в риск, с изявени дарби и с хронични заболявания.

Тя включва:

- работа с дете и ученик по конкретен случай;
- психо-социална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, зрителна

рехабилитация, рехабилитация на комуникативните нарушения и при физически увреждания;

- осигуряване на достъпна архитектурна, обща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти;
- предоставяне на обучение по специалните учебни предмети за учениците със сензорни увреждания;
- ресурсно подпомагане.

Видът и формите на обучение, както и конкретните дейности за допълнителната подкрепа за личностно развитие се определят с план за подкрепа на ученика.

За реализиране на общата и допълнителната подкрепа в училището работят психолог, педагогически съветник, логопед и двама ресурсни учители. При необходимост училището осигурява необходимите специалисти за осъществяване на допълнителната подкрепа от други институции в сферата на предучилищното и училищното образование.

Екипът за подкрепа за личностно развитие идентифицира силните страни на ученика, затрудненията, свързани с развитието, обучението и поведението му, както и причините за тяхното възникване. Извършва се оценка на индивидуалните потребности на детето или ученика. Екипът извършва наблюдение и оценка за развитие на всеки конкретен случай. Обучението на ученици със специални образователни потребности задължително се подпомага от ресурсен учител съобразно потребността на ученика.

За осъществяване на процеса на приобщаване на учениците училището участва и по национални и програми и проекти, реализиращи дейности за обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие.

5.8. Противодействие на тормоза и насилието

Механизмът за противодействие на тормоза и насилието в институциите в системата на предучилищното и училищното образование (наричан по-нататък за краткост „Механизъм“) дава дефиниции на понятията „тормоз“ и „насилие“, характеристиките им и разликите между тях и признаците, по които да бъдат разпознати проявленията им.

За противодействие на тормоза и насилието училището изгражда цялостна политика, елементи от която са подкрепата за личностно развитие на детето и ученика, изграждането на позитивен организационен климат, утвърждаването на позитивна дисциплина и развитие на училищната общност. В съответствие с Механизма се стремим към изграждането на сигурна образователна среда, базирана на следните принципи:

1. Изграждане на позитивна култура и климат, които:
 - 1.1. приемат различието и разнообразието и се базират на принципите на приобщаващото образование;
 - 1.2. дават възможност за развитие на сигурна среда, в която учениците открито

споделят и обсъждат теми, свързани с насилието;

- 1.3. насърчават взаимоотношения на уважение сред цялата общност;
2. Ефективно лидерство.
3. Прилагането на цялостен институционален подход.
4. Споделено разбиране за насилието и тормоза и последиците.
5. Подкрепа и мотивиране на децата и служителите, в т.ч. информиране, обучение, консултиране, супервизия и изграждане на капацитет за справяне с насилието.
6. Въвеждане на образователни стратегии и дейности за превенция (вкл. мерки по информиране), които:
 - 6.1. развиват емпатия, уважение и резилианс сред децата;
 - 6.2. ясно адресират агресивно поведение;
 - 6.3. изграждат нулева толерантност към всички форми на насилие.
7. Системност и регулярност при вписване, изясняване и прилагане на мерки и последващи действия в случаи на насилие и тормоз.
8. Координация и последователни усилия от страна на институцията за изграждане на мрежа от взаимовръзки и взаимодействия за изграждане на по-сигурна среда.
9. Партньорство с родителите.
10. Непрекъснатата оценка и проследяване на ефективността на цялостната политика за превенция и интервенция на насилие и тормоз.

При постъпването си в институцията педагогическите специалисти и останалите служители се запознават с Механизма за противодействие на тормоза и насилието в институциите в системата на предучилищното и училищното образование, като при възникване на въпроси относно прилагането му в училището се консултират с педагогическия съветник.

В съответствие с Механизма със заповед на директора на училището е създаден **координационен съвет**. Съветът отговаря за планиране, проследяване и координиране на усилията за справяне с насилието и тормоза.

Изготвената **оценка на ситуацията** съдържа описание доколко страните са запознати с темата за насилието и тормоза, какви са видовете насилие и тормоз, колко често се проявяват и какви са местата, на които най-често се случват, кои са участниците, как се е реагирало до момента и какво трябва да се предприеме.

Оценката се организира от ръководството на училището и се осъществява от координационния съвет в началото на учебната година.

Координационният съвет изготвя **план за превенция и интервенция на насилието и**

тормоза, който се утвърждава от директора. В плана се очертават **дейности за превенция и интервенция** и сроковете и отговорниците за изпълнението им.

Включването на родителите е важна част от реализирането на цялостната политика и важно условие за нейната ефективност. На училищно ниво се планират разнообразни дейности с партньорството на родителите както за превенция, така и при интервенции в случаи на тормоз и насилие.

В съответствие с Механизма на училищно ниво е обезпечено ежегодно обучение на служителите по теми, свързани с насилието и тормоза, възможност за консултиране с педагогически съветник, информация и материали по темата за насилието и тормоза в училище.

Стратегическа цел на училището е недопускането на случаи на тормоз и насилие в училището. За реализацията на тази цел се следва Алгоритъма за прилагане на Механизма за противодействие на тормоза и насилието в институциите в системата на предучилищното и училищното образование. Реализацията на Алгоритъма е свързана с изготвянето и ежегодното актуализиране на пакет от документи. Отговорност за организацията на дейността и съществен принос за реализацията имат председателят и членовете на Координационни съвет.

Целта Превенция и намаляване на агресията и тормоза и недопускане на дискриминация в образователните институции, заложен в Стратегическата рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021 – 2030) дава възможност през периода на действие на настоящата Стратегия приоритетно да бъдат реализирани дейности за повишаване на социалните умения за общуване и решаване на конфликти по ненасилствен начин, квалификация на педагогическите специалисти за управление на конфликти, справяне с агресията, дискриминацията и насилието, включване в инициативи на регионално и национално ниво за повишаване на толерантността, за намаляване на агресията и кибертормоза, споделяне на успешни практики с такава насоченост, както и модернизиране на системите за сигурност и контрол на достъпа в училището.

Част от дейностите на училищно ниво се осъществяват при изпълнение на оперативна цел Приобщаване на ученици с проблемно поведение, поведенчески отклонения и разстройства.

Следва да се отбележи, че тематиката за противодействие на тормоза и насилието не може да бъде разглеждана самостоятелно. Дейности за преодоляване на прояви на агресия се реализират и в част от останалите приоритетни области на Стратегията.

5.9. Превенция на риска от ранно отпадане от системата на предучилищното и училищното образование

Превенцията на риска от ранно отпадане е стратегическа цел в рамковите европейски и национални документи. Отчитайки предотвратяването на отпадането от училище като

национален и регионален приоритет, през последните години училището осъществяваните дейности за превенция на риска от отпадане от образователната система чрез активното участие на педагогическите специалисти и учениците, търсейки подкрепата и сътрудничеството на родителите, институциите и неправителствени организации, с които традиционно си партнираме.

Настоящата визия за превенция на риска от ранно отпадане от училище е естествено развитие на изготвената в предишни периоди училищна програма, конкретизираща ключовите мерки в политиките за превенция, интервенция и компенсиране на отпадането и преждевременното напускане на училище на *Стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013 – 2020)* и *Националната стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване 2020*.

Приоритетна област Ефективно включване, трайно приобщаване и образователна интеграция на *Стратегическата рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021 – 2030)* адресира цели и групи мерки към превенцията на риска и ранното отпадане от образователната система, насочени към учениците и семействата им, но и към развитие на уменията на педагогическите и непдагогическите специалисти в училищата за работа с ученици в риск от отпадане от образователната система.

Целта, която си поставяме, е изграждане на подкрепяща училищна общност, която идентифицира и подпомага ученици, застрашени от отпадане от образователната система. Реализацията на тази цел се осъществява чрез дейности в следните направления:

- Осигуряване на позитивна и подкрепяща образователна среда;
- Повишаване на качеството на осъществяваното образование;
- Осигуряване на качествено образование за учениците от уязвими групи;
- Повишаване на качеството на образование на учениците със специални образователни потребности;
- Подкрепа на личностното развитие на учениците;
- Кариерно ориентиране и консултиране;
- Активно участие в процеса на образование на родителите;
- Обвързване на осъществяваното образование с възможностите за реализация на пазара на труда;
- Прилагане на модели за ранно идентифициране на застрашени от отпадане от образователната система;
- Развитие на извънкласни дейности и подкрепа на учениците за участие в извънучилищни дейности;
- Насърчаване на партньорствата, обмена на практики и включването в образователни мрежи;
- Осигуряване на финансово подпомагане на семейства на социално слаби ученици
- Работа с талантиливи деца;

- Работа с деца в неравностойно социално положение;
- Работа с деца със специални образователни потребности;
- Работа с деца с различна етническа принадлежност;
 - Уютна и функционална образователна среда.

